

PROF. KOŁODKO I PROF. KIMLA
O TRUMPIE I USA

PAWEŁ SIERGIEJCZYK
JAK ZDRADZONO OKRĄGŁY STÓŁ

ANDRZEJ SIKORSKI
ŚCIGANY PRZEMYSŁAW RADZIK

KRZYSZTOF VARGA
POLSKIE KINO TRACI CHARAKTER

75 LAT ZRZESZENIA STUDENTÓW POLSKICH

WARTO BYŁO

O RUCHU STUDENCKIM MÓWIĄ:

Aleksander
Kwaśniewski,
Antoni Dragan,
Bogdan Jachacz,
Grzegorz W. Kołodko,
Jerzy Koźmiński,
Zbigniew Kowal,
Robert Kwiatkowski,
Eugeniusz Mielcarek,
Sergiusz Najar,
Krzysztof
Pietraszkiewicz,
Jacek Raciborski,
Tadeusz Sawic,
Henryk Skarżyński,
Tadeusz Skoczek,
Józef Węgrzyn

DKMS

POKONAJMY NOWOTWORY KRWI

dkms.pl/1-5procent

Ludwik, 6 lat

Niech jak najszybciej wróci na plac zabaw

Co 40 minut w Polsce ktoś słyszy słowa: „To nowotwór krwi”. W Fundacji DKMS wiemy, że ta diagnoza to nie koniec. To etap, przez który trzeba przejść i jak najszybciej wrócić do normalności. W tym celu wyposażamy szpitale, pomagamy znaleźć Dawcę szpiku, zapewniamy opiekę psychoonkologa. Robimy wszystko, by Pacjenci chorzy na nowotwory krwi mogli odzyskać swoje dawne życie.

Rozlicz online

» Przekaż 1,5% Fundacji DKMS
KRS 0000 318 602

Umizgi i donosy

Kończy się mit tej Ameryki, która była marzeniem kilku pokoleń Polaków. Nie jest już celem wyjazdów zarobkowych. A ci, którzy jadą do Stanów jako turyści i zapuszczają się na amerykańską prowincję, mają dość smutne obserwacje. Bardzo niski poziom edukacji wpycha miliony Amerykanów w ręce politycznych szalbierzy – oddają swoje głosy w zamian za bezwartościowe obietniczki. Poparli Trumpa, bo jego rywale pożałowali nawet obietnic.

W ostatnich miesiącach przez Polskę przetacza się fala dwóch szoków. Pierwszy to Ukraina. Przez trzy lata prawie wszystkie media głośniły wraz z chórem polityków, że już za chwilę Ukraina pokona Rosję. A my w tym bardzo pomogliśmy. Wszyscy, poza Polską, mówili i pisali, że od długiego czasu w Ukrainie mnożą się problemy i nic tam nie idzie

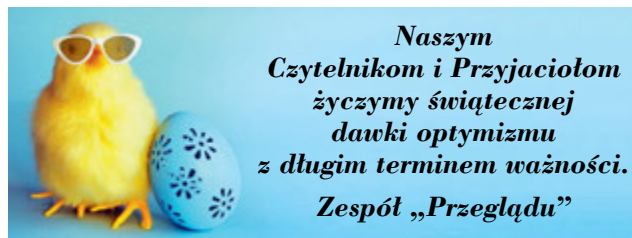
Święta to czas wytchnienia i przyływu cieplejszych uczuć. Korzystam więc z tej sposobności, by zaapelować o wsparcie naszego tygodnika. Mimo rosnących kosztów jako jedyni nie podnieśliśmy w tym roku ceny.

Dopóki będzie to możliwe, nie będziemy sięgali do Waszych kieszeni. Sporo naszych Czytelników ma kłopoty. Proszę więc tych, którzy mają lepiej, by dołożyli, ile mogą. Wspierając nas, pomagacie nam utrzymać obecną cenę tygodnika.

Fundacja Oratio Recta

Nr konta: 72 1090 2851 0000 0001 2023 9821

z dopiskiem: „Darowizna na rzecz PRZEGLĄDU”

*Naszym
Czytelnikom i Przyjaciółom
życzymy świątecznej
dawki optymizmu
z długim terminem ważności.
Zespół „Przeglądu”*

w stronę sukcesu. Za oszukiwanie opinii publicznej politycy płacą utratą wiarygodności. Zyskują zaś ci, którzy przynajmniej nie kłamali. Kto w polityce przestaje być realistą, szybko, niż myśli, zalicza kontakt z podłogą.

Jeszcze większy szok przeżywają Polacy w relacjach z USA. Ameryka jaka dziś jest – każdy widzi. Tylko mało kto rozumie, co się tam naprawdę dzieje. Czy w tym, co robi Trump, jest jakiś głębszy zamysł, którego nie potrafimy jeszcze zdefiniować? Czy też zwyczajna głupota i szaleństwo? Stosunek Polaków do Ameryki będzie się zmieniał. Zawiedziona miłość może skutkować czymś więcej niż rozczarowaniem. Polscy politycy znaleźli się w paskudnym położeniu. Widzą przecież, jak nas traktuje administracja amerykańska. Zachowanie kolejnych ambasadorów i urzędników ambasady USA w Polsce nie świadczy o tym, że jesteśmy państwem w pełni suwerennym. Tak nas traktują, jak na to pozwalamy. Skoro nasi politycy biorą udział w wyścigu do ucha co ważniejszych Amerykanów i walczą o to, kto w Polsce jest największym przyjacielem USA, skoro umizgi i wzajemne donoszenie trwają w najlepsze – to jak nas mają traktować?

BAKOWSKI

W NUMERZE

KRAJ

- 8 ZSP – 75 lat, czyli warto było**
Organizacja studencka nauczyła życia
- 14 Rzeźnik Ziobry już niegroźny**
Przemysław Radzik się doigrał
- 17 Amerykański sen**
Polska to eldorado dla firm z USA
- 20 Grypa antyszczepionkowców**
Najgorszy od dekad sezon zachorowań
- 24 Do Kalwarii Zebrzydowskiej po meble i odpust**
Droga krzyżowa i stolarze co się zowie
- 28 Moralność pani Arent**
Najbitniejsza postanka Kaczyńskiego

OPINIE

- 32 Grzegorz W. Kołodko**
Fatalny przyjaciel
- 38 Paweł Siegiejczyk**
Okrągły Stół był wielkim eksperymentem

ZAGRANICA

- 36 Ukraina zagrożeniem dla Rosji?**
– rozmowa z Johnem Mearsheimerem
- 42 Każdy kryzys można zamienić w szansę**
Zaczyna się EXPO w Osace

KULTURA

- 46 Polskie kino traci charakter**
– rozmowa z Krzysztofem Vargą
- 50 Olga Boznańska nad dachami Paryża**
Malowanie z „perspektywy ptasiej”
- 53 Culturalia**
- 66 Co czyni ją wyjątkową?**
Obrazy Natalii Józwiak

SPORT

- 54 Torpedy i finezyjki**
Sztuka rzutów wolnych

OBSERWACJE

- 56 Sezon na Evereście**
Nie zadzierać z Sierpami
- 60 Słownictwo jak odcisk palca**
Śledztwa językowe

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Umizgi i donosy
- 23 Andrzej Romanowski**
Pierwsze państwo protestanckie
- 31 Roman Kurkiewicz**
Chaos w nas, nie w Musku
- 35 Tomasz Jastrun**
Siekiera i skalpel
- 45 Wojciech Kuczok**
Wujek Samo Cło i inne demony

20

KRAJ

GRYPA ANTYSZCZEPIONKOWCÓW

Najgorszy od dekad sezon zachorowań

42

ZAGRANICA

KĄDZY KRYZYS MOŻNA ZAMIENIĆ W SZANSĘ

Zaczyna się EXPO w Osace

56

OBSERWACJE

SEZON NA EVEREŚCIE

Nie zadzierać z Sierpami

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. WYSTAWA PLAKATÓW STUDENCKICH 1959-1990 MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI
W WARSZAWIE. AUTOR PIOTR KUNCE

f Ginęli tysiącami. Państwo o nich zapomniało

Państwo zapomniało, ale nie pokolenie, którego rodzice przeżyli czas wojny. U nas w domu często wspominało się o żołnierzach, którzy wyzwolili Polskę. Żołnierzach Armii Krajowej i Armii Czerwonej. O Kołobrzegu także mówiono. A na Cmentarz Poległych w Łęczycach w gminie Wejherowo od dziecka jeździłam z tatą na rowerze. Ja zbierałam kwiatki i kładłam na groby, a tatko, który walczył w armii Andersa, odmawiał dziesiątkę różańca za poległych pochowanych na tym cmentarzu i za swoich kolegów, którzy też zginęli na wojnie. Tak było jeszcze kilka lat temu. Teraz o tym cmentarzu władze zapomniały. Przynajmniej ja nie wiem o tym, żeby tam były jakieś choćby skromne uroczystości.

Waleria Lubner

Znaczenie walk o Wał Pomorski zmniejszano, a czyny tzw. żołnierzy wykłętych przedstawiano z przemilczeniem pewnych wydarzeń.

Jan Brożyński

f Turbiny wiatrowe – problem nierozwiązany

Dlaczego ze zwykłej sprawy robimy problemy? Jeżeli ktoś chce, niech sobie stawia, byle nie przeszkadzały mieszkańcom. Ile było krzyków i wypowiedzi „ekspertów” na temat instalacji przekaźników sieci komórkowej! Widziano raka, szумы w głowie i napromieniowanie. Jedni pójdą w fotowoltaikę, drudzy w wiatraki mniejsze i większe i nic się nie stanie. Byle wiatraki nie zaszcępały krajobrazu i nie przeszkadzały innym.

Krzysztof Szyd

f Wszyscy chcą być populistami

Biejać? Litości. Chętpiła się, że raz wzrosło jej poparcie do – aż! – 5%. To ma być dzisiejsza Lewica pod władzą Czarzastego? Przypomnę, że podczas kampanii w 2000 r. Aleksander Kwaśniewski osiągnął w sondażach poparcie w wysokości 70%. Dziś wiosenno-czarzasta Lewica to ledwie cień dawnego SLD i niestety nie ma już nikogo, kto by wyrwał obywateli z tego duopolu pisowsko-peowskiego. To nie kampania Biejać i błędy popełniane podczas jej prowadzenia dały taki wynik. To efekty kilkuletnich zaniedbań, grania przez wierchuszkę o własne interesy i olewania ludzi tworzących struktury partii, wykonujących czarną robotę w terenie. Niestety, cała Lewica to obecnie pośmiewisko i niewyczerpalne źródło memów robionych z wypowiedzi kierownictwa tej partii.

Michał Czarnowski

Trochę nie rozumiem stwierdzenia, że Zandberg chce podnosić ludziom podatki. O ile dobrze się orientuję, to mniej więcej głosi podniesienie podatków najbogactszym, zupełnie tak jak Gary Stevenson. Wszystkie badania pokazują, że bogactwo jest akumulowane (szczególnie po pandemii COVID-19) w rękach coraz mniej licznej grupy ludzi, rozwarstwienie społeczne rośnie, a wszystkie pomysły deregulacyjne jeszcze to potęgują. A zaczęło się od erozji systemów podatkowych na Zachodzie w latach 70. Pora to zastopować, bo inaczej zostaniemy z samymi Muskami, Zuckerbergami itp.

Sławomir Szlinke

ZDJĘCIE TYGODNIA

Wielkanocna akcja pomocowa w Senacie. Senatorowie wraz z dziećmi ozdabiali pisanki przeznaczone na cel charytatywny. 9 kwietnia 2025 r.

Minęła 15. rocznica katastrofy pod Smoleńskiem.

•
Żołnierze 82. Dywizji Powietrznodesantowej USA opuścili bazę i lotnisko w Jasionce pod Rzeszowem. Zastąpią ich Polacy i żołnierze NATO. Wojska amerykańskie mają zostać w Polsce.

•
Armia w Finlandii (5,6 mln mieszkańców) liczy w czasach pokoju kilkanaście tysięcy żołnierzy zawodowych i z poboru powszechnego. Jednak w ciągu miesiąca państwo może ją zwiększyć do 280 tys., a w razie przedłużającego się konfliktu do 800 tys.

•
W 2024 r. **wyeksportowaliśmy żywność za rekordowe 53,5 mld euro.** W 74% odbiorcą polskiej żywności jest Unia Europejska, głównie Niemcy, Francja i Włochy, a do tego Wielka Brytania.

•
Ponad **202 tys. nowych kredytów mieszkaniowych** o wartości ok. 85,2 mld zł udzieliły banki w 2024 r.

•
Średnie oprocentowanie kredytu hipotecznego w Polsce w grudniu 2024 r. wyniosło **7,45%** i było najwyższe w Unii Europejskiej (**Europejski Bank Centralny**).

•
Rzecznik generalny TSUE Dean Spielmann wydał opinię w sprawie orzeczeń Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. Uznał, że

polski sąd jest zobowiązany pominąć lub uznać za nieistniejący wyrok, który nie spełnia wymogu legalnego sądu.

•
Na 146 tys. małżeństw, które zawarto w Polsce w 2023 r., tylko 77,2 tys. aktów podpisano w kościele.

•
Po polskich drogach jeździło w 2024 r. 50 680 taksówek. 70,7% kierowców to Polacy, 17,5% pochodzi z Ukrainy, 3% z Uzbekistanu, 1,6% z Białorusi, 1,5% z Gruzji, a 1,4% z Turcji. 4,3% jest z innych państw.

•
W Polskiej Grupie Zbrojeniowej w ciągu 12 lat zmieniło się 10 prezesów. Pewnie będzie i 11., bo politykom przydaje się ta bezsensowna struktura z wieloma dobrze płatnymi etatami.

•
Rozpoczęła się budowa **najdłuższego tunelu kolejowego w Polsce.** Będzie liczył **3,8 km**, połączy miejscowości Męcina i Mordarka w Małopolsce. Koszt budowy to ponad 750 mln zł.

•
Mamy w Polsce prawie **99 tys. pszczelarzy**, którzy opiekują się **2,42 mln pni pszczelich.** W Europie wyprzedzają nas tylko Hiszpania i Rumunia. Rocznie produkujemy ok. **23,3 tys. ton miodu.**

•
Na ponad 50 tys. paczkomatów InPost jest właścicielem prawie połowy. Francuska firma DPD ma 9 tys. automatów, Orlen – 6 tys., DHL (poczta niemiecka) – 5 tys., Allegro – 4,5 tys., a Poczta Polska – 1,5 tys.

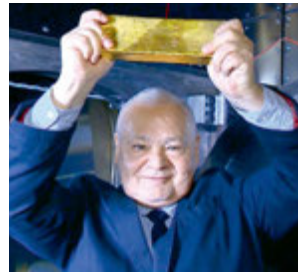
•
Chińska platforma Temu ma już w Polsce 18 mln użytkowników. Pod tym względem wyprzedziła Allegro.

JUBILAT Z APARATEM

Trudno uwierzyć, ale to fakt. Wojtek Łaski obchodzi 80. urodziny. Sławny fotoreporter ma życiorys równie barwny i ciekawy, jak ciekawe są jego kultowe zdjęcia. Zrobił ich bardzo wiele. Również na okładki tak znanych tygodników jak „Time”, „Newsweek”, „Paris Match”, „Stern”, „Le Figaro” czy „Der Spiegel”. W bogatym archiwum ma zdjęcia z wojny w Afganistanie, Czarnobyla, Kambodży, Angoli, z gułagów na Syberii. Szczególne miejsce w dorobku Wojtka zajmują setki zdjęć papieża Polaka, karnawału Solidarności i pierestrojki Gorbaczowa. Wojtek Łaski jest już legendą. Wzorem pomysłowości, talentu i pracowitości. Mamy zaszczyt z nim współpracować. Ad multos annos, Drogi Wojtku.

PRZEBŁYSKI

Glapiński dobry, choć zły

Do końca 2023 r. miliony z kasy NBP zasilaty media pisowskie. Przez osiem lat w setkach reklam wychwalano geniusz Adama Glapińskiego. A zwłaszcza jego skok na światowe zasoby złota.

Nominat Kaczyńskiego kupował sukcesywnie tony złota i od razu machina propagandowa

NBP gdakała, że zaniósł do skarbcza kolejne sztabki. Ale prezes Glapiński nie tylko jest złoty. Ma też perwersyjne poczucie humoru. Po przegranych wyborach NBP lokuje część reklam w mediach, które przez lata bardzo go krytykowały. Glapiński musi się zaśmiewać do łez, słuchając, jakim jest geniuszem, w TOK FM i innych stacjach. No i czytając w „Gazecie Wyborczej”. Cóż, potwierdza się, że pieniądz źle nie pachnie. Nawet ten od Glapińskiego.

Bazylika z panelami

Zdejmie czy nie zdejmie? Przed trudną decyzją stoi ks. Ludwik Kowalski, proboszcz sławnej bazyliki św. Brygidy w Gdańsku. Co ma zdjąć? Instalację fotowoltaiczną, którą samowolnie założył na dachu kościoła.

Wojewódzki konserwator zabytków w Gdańsku, popierany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, nakazał proboszczowi demontaż paneli. Ksiądz odmówił, płaci grzywny i czeka na zmianę przepisów. Powołuje się na papieża Franciszka, który pochwała zieloną energię. I na rachunek ekonomiczny, bo dzięki panelom oszczędza 40 tys. zł rocznie. Problem więc jest. Ochrona zabytków czy kasa?

PYTANIE TYGODNIA | Co w Polsce jest ze Wschodu, a co z Zachodu?

PROF. ROCH SULIMA,

antropolog, folklorysta

Wschód i Zachód w mojej codzienności... Pamiętam sprzed kilkudziesięciu lat rozmowę w pociągu dalekobieżnym. Jeden z pasażerów zwierzył się: jak się jedzie w stronę wschodnią, to w przedziałach jest jak w domu, a jak się jedzie w stronę przeciwną, to wagony milkną. Kiedy przyjechało się do pisarzy Białostocczyzny, Sokrata Janowicza lub Edwarda Redlińskiego, trzeba było zostać w gościnie parę dni. A tak w skrócie, z Zachodu przychodzi to, co wyskalowane i policzalne, a ze Wschodu czasem ożywczy powiew „chaosu”.

EWELINA NOWAKOWSKA,

kulturoznawczyni, politolożka, USWPS

Odpowiedź na to pytanie zależy od tego, gdzie zapytany Polak mieszka – po lewej czy po prawej stronie Wisły. Ponieważ to Wisła stanowi naturalną linię podziału. Dolnośląskie obrazy Willmanna są zatem symbolem Zachodu, a lubelskie freski na zamku – Wschodu. Podobnie zachodnia jest Zielona Góra i jej winobranie, a wschodni – zagubiony na bagnach Drohiczyn. W polskiej kuchni można dostrzec wpływy wschodnie (np. ukraińskie pierogi, barszcz) i zachodnie (np. gulasze, sznycle). Polska jest bowiem od wieków miejscem spotkania wpływów Wschodu i Zachodu, co z jednej strony jest wielką szansą, z drugiej zaś – wielkim niebezpieczeństwem.

Przez ostatnie stulecia na nasze nieszczęście zazwyczaj zwyciężała ta druga opcja.

TOMASZ SULIMA,

etnograf

W Polsce porzobiorowej, kiedy podczas podwieczorku w Krakowie popijano kawę z Wiednia, w Warszawie pijało się w tym samym czasie herbatę z Petersburga. To było 100 lat temu, jednak ta anegdota mówi wiele o wpływach Wschodu i Zachodu na naszą mentalność. W perspektywie historycznej ten środek ciężkości Wschód-Zachód co jakiś czas przesuwiał się raz w jedną, raz w drugą stronę. Nasza kultura to mikś życia na pograniczu. Widoczne są w niej silne elementy, takie jak charakterystyczny dla Zachodu indywidualizm, ale też przywiązanie do rodziny i zbiorowości znane kulturze wschodniej. Takich cech jest oczywiście dużo więcej. Trudno jednak nie popaść przy takim pytaniu w stereotypizację rzeczy charakterystycznych dla Wschodu i Zachodu. We współczesnej Polsce wiele rzeczy z tych dwóch kultur ze sobą współbrzmia. Warto również pamiętać, że dziś Wschód jest przesiąknięty Zachodem i odwrotnie. Weźmy sytuację w USA. Wzrost znaczenia amerykańskiego prezydenta jako lidera jest paradoksalnie figurą typowo wschodnią.

Rozmawiał Kornel Wawrzyniak